

VERSENYKIÍRÁS és SZABÁLYZAT A 2025/2026. TANÉVRE

XXVII. Savaria országos történelem verseny

A verseny meghirdetője: Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ

A verseny célja: A verseny célja, hogy a tehetséges diákok számára lehetőséget biztosítson egyes történelmi korszakokban való elmélyülésre, a képességek újszerű fejlesztésére. Ezek közül is kiemelt szerepet szán a források használatának, a források segítségével ismeretek szerzésének, a szaknyelv helyes használatának, a térben és időben való tájékozódás képességeinek, a kommunikációs képességek fejlesztésének, a problémamegoldó és kritikai gondolkodás kialakításának. A verseny különösen fontos feladatának tekinti a nemzeti és európai identitástudat elmélyítésének segítését. Mindehhez figyelembe veszi a tanulók életkori sajátosságait.

A verseny kategóriái iskolaszintek szerint:

I. kategória: 9. évfolyamos tanulók és a nyelvi előkészítő évfolyamok tanulói, akik ebben a tanévben a 9. évfolyam tananyagát tanulják

II. kategória: 10. évfolyamos tanulók, ideértve a nyelvi előkészítő évfolyamok tanulóit is, akik ebben a tanévben a 10. évfolyam tananyagát tanulják

A 6 és 8 évfolyamos gimnáziumok 9. és 10. évfolyamos tanulói abban a kategóriában versenyezhetnek, amelynek anyagát az adott évben vagy korábban tanulták.

A jelentkezés és a részvétel feltételei: A versenyre jelentkezhet a történelem iránt érdeklődő valamennyi 9-10. évfolyamos tanuló. A nyelvi előkészítő osztályba járó tanulók nevezhetnek a versenyre, amennyiben az adott tanévben a 9. (I. kategória) vagy a 10. évfolyam (II. kategória) tananyagát tanulják.

A versenyen való részvétel kizáró okai: Azt a versenyzőt, aki a versenyszabályzatot megsértette vagy szabálytalanságot követett el (pl. meg nem engedett segédeszközök használata stb.), a versenyből ki kell zárni. A verseny lebonyolításában olyan személy nem vehet részt, akinél az országos szervező összeférhetlenséget vagy szabálytalanságot állapít meg. Nem indíthat versenyzőt olyan személy, aki az országos versenybizottság tagja.

A jogorvoslat menete: Az iskolai fordulóval kapcsolatos szabálysértések kivizsgálása és a jogorvoslat az illetékes iskola igazgatójának hatáskörében történik. A megyei fordulóval kapcsolatos jogorvoslati kérdésekben az országos versenybizottsághoz lehet fordulni.

A verseny témája, ismeretanyaga, felkészüléshez felhasználható irodalom:

I. kategória: Egyetemes történelem az ókortól 1492-ig; A magyarság története a kezdetektől 1490-ig

A feladatok az adott forduló időtartamára vonatkoznak. A 4 évfolyamos gimnáziumi kerettanterv 9. évfolyamra vonatkozó követelményei alkotják az írásbeli feladatok alapját, de a kerettantervi témakörök témái, altémái és lexikai elemei bővülnek a megadott szakirodalom, tankönyvek anyagai alapján. A szóbeli döntőben a felkészülés során használható az érettségi vizsgán engedélyezett középiskolai történelmi atlasz.

A felkészüléshez használható bármely tankönyv és történelmi atlasz, amely megfelel a 2020-as Nemzeti Alaptantervnek és tankönyvi engedélyt kapott.

1. forduló: Az ókor (a Római Birodalom története a megyei forduló témája lesz)

Témakörök: Az ókori Kelet; Hellász; Vallások az ókorban

a) szerk. Pálincás Mihály (2022): *Történelmi atlasz középiskolásoknak*. Oktatási Hivatal. Ókor 4–7. o. és a 9. a) térkép

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR912ATL> (2025. 06. 13.)

b) szerk. Pálincás Mihály (2020): *Történelem 9*. Oktatási Hivatal

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR09TB> (2025. 06. 13.)

- A Civilizáció és államszervezet az ókorban fejezetből az 1–3. lecke a 6–29. o.
- A Vallások az ókorban fejezetből a 48–55. o.

c) A b) témák elektronikus változatai:

Nemzeti Köznevelési Portál (2025): *Történelem 9*. (NAT 2020). Oktatási Hivatal.

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/ (2025. 06. 13.)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/ (2025. 06. 13.)

d) Herber–Martos–Moss–Tatár–Tisza (1996): *Történelem 2. (Kr. e. 500-tól Kr. u. 1000-ig)*. Reáltanoda Alapítvány, Gyoma. A klasszikus görög kultúra fejezet. 53–70. o.

2. forduló: Ókor és középkor (csak egyetemes történelem)

Témakörök: Az 1. forduló témakörei; A Római Birodalom; A kereszténység kialakulása és terjedése; Hódító birodalmak; A középkori Európa

a) Az 1. forduló szakirodalma

b) szerk. Pálincás Mihály (2022): *Történelmi atlasz középiskolásoknak*. Oktatási Hivatal. Ókor 8–13. és a 15., 17., 19., 21. és 23. o.

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR912ATL> (2025. 06. 13.)

c) szerk. Pálincás Mihály (2020): *Történelem 9*. Oktatási Hivatal

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR09TB> (2025. 06. 13.)

- A Civilizáció és államszervezet az ókorban fejezetből a 30–46. o.
- A Vallások az ókorban fejezetből az 56–64. o.
- A Hódító birodalmak fejezet 65–80. o.
- A középkori Európa fejezet 81–114. o.

d) A c) témák elektronikus változatai:

Nemzeti Köznevelési Portál (2025): *Történelem 9.* (NAT 2020). Oktatási Hivatal.

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/ (2025. 06. 13.)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/ (2025. 06. 13.)

e) Herber–Martos–Moss–Tatár–Tisza (1996): *Történelem 2. (Kr. e. 500-tól Kr. u. 1000-ig)*. Reáltanoda Alapítvány, Gyoma. A köztársaság válságának kibontakozása és A polgárháborúk kora fejezetek. 153–182. o.

3. forduló: Ókor és középkor

Témakörök: Az 1-2. forduló témakörei; A magyar nép eredete és az Árpád-kor; A középkori Magyar Királyság fénykora

a) Az 1-2. forduló szakirodalma

b) szerk. Pálincás Mihály (2022): *Történelmi atlasz középiskolásoknak*. Oktatási Hivatal. Ókor és középkor: 4–24. o.; valamint a 80–83. o., 84. a)–c) és a 86–88. o.

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR912ATL> (2025. 06. 13.)

c) szerk. Pálincás Mihály (2020): *Történelem 9.* Oktatási Hivatal

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR09TB> (2025. 06. 13.)

- A magyar nép eredete és az Árpád-kor 115–142. o.
- A középkori Magyar Királyság fénykora 143–184. o.

d) A c) témák elektronikus változatai:

Nemzeti Köznevelési Portál (2025): *Történelem 9.* (NAT 2020). Oktatási Hivatal.

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/ (2025. 06. 13.)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/ (2025. 06. 13.)

e) Herber–Martos–Moss–Tatár–Tisza (1996): *Történelem 2. (Kr. e. 500-tól Kr. u. 1000-ig)*. Reáltanoda Alapítvány, Gyoma. Az iszlám fejezet. 345–359. o.

f) szerk. Véber Franciska (2009): *Magyarország története* ismeretterjesztő filmsorozat 2. és 5. rész – *Honfoglalás és A magyar szentek évszázada*. FilmArt Filmstúdió és Magyar Televízió, rendező: M. Nagy Richárd, Varga Zs. Csaba. URL: <https://nava.hu/id/798810/> (2025. 06. 13.) és <https://nava.hu/id/810100/> (2025. 06. 13.)

Az írásbeli és a szóbeli döntő is tartalmaz magyar és egyetemes történelmi feladatokat a témakörök és a szakirodalom alapján.

II. kategória: Egyetemes történelem a Kr.e. I. század – 1848. szeptember 30-ig; A magyarság története a kezdetektől 1848. szeptember 30-ig

A feladatok az adott forduló időtartamára vonatkoznak. A 4 évfolyamos gimnáziumi kerettanterv 9 és 10. évfolyamra vonatkozó követelményei alkotják az írásbeli feladatok alapját, de a kerettantervi témakörök témái, altémái és lexikai elemei bővülnek a megadott szakirodalom, tankönyvek anyagai alapján. A szóbeli döntőben a felkészülés során használható az érettségi vizsgán engedélyezett középiskolai történelmi atlasz.

A felkészüléshez használható bármely tankönyv és történelmi atlasz, amely megfelel a 2020-as Nemzeti Alaptantervnek és tankönyvi engedélyt kapott.

1. forduló: Egyetemes és magyar történelem a Kr.e. I. századtól 1456-ig

- a) Herber–Martos–Moss–Tisza: Történelem 3. (1000-tól 1500-ig). Reáltanoda Alapítvány, 1994. 181-183. o. (a III: Béla királyról szóló rész)
- b) Sággy Mariann: Piroska, egy Árpád-házi magyar királylány a bizánci trónon. <https://www.magyarkurir.hu/hirek/piroska-egy-arpad-hazi-magyar-kiralylany-bizanci-tronon-012> (2025. 06.14.) (Forrás: Diós István: A szentek élete; Sággy Marianne: Piroska – Egy Árpád-házi magyar királylány a bizánci trónon)
- c) Weisz Boglárka: Királyi Jövedelmek az Anjou-korban. In: Rubicon, 2010/ 6. szám 36-39.o.
- d) Az érettségin használható történelmi atlasz korszakhoz kapcsolódó részei.

2. forduló: Egyetemes és magyar történelem a IX. századtól a XVIII. század végéig

- a) Dzsingisz kán és a Mongol Birodalom. In: Rubicon, 2021/ 5–6. szám 50–57.o.
- b) Varga Szabolcs: A Jagellók kora. In: A Magyar Királyság a késő középkorban. Kronosz Kiadó, 2021. 83–106. o.
- c) Apafi Mihály. In: Oborni Teréz: Erdély fejedelmei. Pannonica Kiadó, 2002. 170–189. o.
- d) Nagy Péter. In: Hahner Péter: A régi rend alkonya. Kronosz Kiadó, 2024. 311– 323. o.
- e) Az érettségin használható történelmi atlasz korszakhoz kapcsolódó részei.

3. forduló: Írásbeli: Egyetemes és magyar történelem a XV. századtól 1848. szeptember 30-ig (beleértve az áprilisi törvényeket)

Szóbeli: Magyar történelem 1526-tól 1848. szeptember 30-ig

- a) Az írásbelin a 2. fordulóhoz megadott szakirodalom is szerepel.
- b) Nagy Katalin kora. In: Hahner Péter: A régi rend alkonya. Kronosz Kiadó, 2024. 328–334. o.
- c) A reformkor: a polgári átalakulás előkészítése. In: Magyarország története (Főszerkesztő: Romsics Ignác). Akadémiai Kiadó, 2007. 596-608.o.
- d) A polgári Magyarország születése. In: Magyarország története (Főszerkesztő: Romsics Ignác). Akadémiai Kiadó, 2007. 635–645. o.
- e) Csorba László: Miért a legnagyobb? In: Rubicon, 2016. 9.szám 4–13. o.
- f) Az érettségin használható történelmi atlasz korszakhoz kapcsolódó részei.

A nevezés módja, határideje: A versenyre az ELTE SRPSZKK által megadott elektronikus felületen kell nevezni a várható iskolai induló létszám és a nevező iskola elektronikus címe megjelölésével **2025. november 11-ig** az alábbi linken:

<https://docs.google.com/forms/d/1XtCDIHkAmIO5klh2ZXurmKor9xfagf4xyxhvvgRE8/edit?pli=1>

Nevezési díj: nincs

Fordulók:

1. forduló: **2026. január 8. 14.00-16.00 óra** A forduló anyagát az ELTE SRPSZKK elektronikus úton juttatja el az iskolákhoz legkésőbb a forduló napján 12 óráig. Az iskolák a feladatlapot a tanulólétszámnak megfelelően sokszorosítják. A forduló feladatlapját a hozzá tartozó útmutató alapján a szaktanár értékeli. Az iskolai fordulóban legalább 70%-os teljesítményt elérő tanuló jut be a megyei/fővárosi fordulóba, akinek az adatait az ELTE SRPSZKK által megadott elektronikus felületre kell felölteni 2026. január 16-ig.

2. forduló: **2026. február 10. 14.00-16.00 óra** A fordulót a versenyzők a megyékben kijelölt iskolában teljesítik. A forduló anyagát az ELTE SRPSZKK juttatja el a helyszínre. A megírt dolgozatokat legkésőbb a verseny másnapján postázni kell az országos szervező címére. A megyei forduló dolgozatait az országos versenybizottság által felkért szakértők javítják ki.

3. forduló: **2026. április 24-25.** Az országos döntőn a megyei fordulók az országos összesítés után a legjobb teljesítményt nyújtó 15-15 tanuló vehet részt, akiket közvetlenül az ELTE SRPSZKK értesít.

A továbbjutás feltétele, módja az egyes fordulókból: Az iskolai fordulóban legalább 70%-os teljesítményt elérő tanuló jut be a megyei/fővárosi fordulóba.

Az országos döntőn kategóriánként a megyei fordulók legjobb teljesítményt nyújtó 15-15 tanuló vehet részt.

Az eredmények közzétételének módja: A megyei fordulók és az országos döntő eredményeit az ELTE SRPSZKK honlapján teszi közzé: www.srpszkk.hu

Díjazás: Az országos döntőn részvevő versenyzők emléklapban, könyv-, és tárgyjutalomban részesülnek.

A szervezők elérhetősége: Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ, Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4. Tel.: 94/519-633; e-mail: pulay.terez@srpszkk.elte.hu